

Flota wojenna

NUMER INWENTARZA:

CMM/SM/3771

TYTUŁ:

Flota wojenna

AUTOR:

Włodzimierz Nałęcz (1865–1946)

CZAS POWSTANIA:

1928–39

WYSOKOŚĆ:

35,2 cm

SZEROKOŚĆ:

50,8 cm

SYGNATURY:

p.d.: „W Nałęcz”.

WŁAŚCICIEL:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

SŁOWA KLUCZOWE:

okręty, polska Marynarka Wojenna, ORP „Iskra”, Oksywie

MIEJSCE POWSTANIA:

Polska

MIEJSCE POZYSKANIA:

Warszawa, Desa Unicum, zakup (2008)

MATERIAŁ:

tektura, olej

TECHNIKA:

olej

DZIAŁ:

Sztuki Marynistycznej

LOKALIZACJA:

magazyn

OPIS:

Obraz przedstawia grupę okrętów wojennych, zapewne w porcie, a pomiędzy nimi trójmasztowy żaglowiec ze zwiniętymi żaglami. Jednostki ukazano od prawej burty i dziobu, od strony wody, z punktu znajdującego się nieco ponad jej powierzchnią. Na pierwszym planie widoczny jest w całości okręt ujęty od prawej burty, z białą-czerwoną banderą na rufie. Wygląda, jak gdyby wypływał w morze mijając opisane wcześniej jednostki. Kolorystycznie całość utrzymana jest w dwóch wariantach szarości: w dolnej części kompozycji występują ciemne tony – bardzo zręcznie modelowana szarość kadłubów jednostek wojennych i niżej szarozielona, ruchoma toń morską, a w górnej – niemal biała szarość nieba z obłokami barwy szarobłękitnej. Obraz bezpośrednio po zakupie do zbiorów Muzeum uchodził za przedstawienie pierwszych okrętów wojennych pozyskanych przez Polskę po odzyskaniu niepodległości. Polska flota

zasilana była wówczas rozmaitymi niewielkimi jednostkami. Na fali entuzjazmu, jaki budziły wszelkie widoczne oznaki tworzenia własnej państwowości, powstawały rysunki i obrazy przedstawiające nowo pozyskane jednostki. W większości powtarzały one schemat kompozycyjny podobny do wyżej opisanego. Włodzimierz Nałęcz mocno angażował się w kwestię rozwoju polskiej marynarki wojennej. Jesienią 1920 r. prezentował w Zachęcie cykl prac pt. „Morze Polskie”, w którym znalazły się dwa obrazy przedstawiające okręt „Pomorzanin”. Był on pierwszą jednostką pozyskaną przez Polskę dla przyszłej floty wojennej. Sam Nałęcz tak pisał na jego temat: „Dzisiaj przeżyłem jeden z najszcześniejszych dni w moim życiu: wszedłem na pokład Pomorzanina – pierwszego wojennego statku polskiego! Nie jest to żaden potężny pancernik: uzbrojenie składa się zaledwie z kilku kulomiotów, granatów i karabinów załogi [...] ale niemniej przeto jest to zaczątek tej naszej siły zbrojnej na morzu, która jest nam tak niezbędna” (W. Nałęcz, Na polskim brzegu, „Kurier Warszawski”, 8.08.1920). W wydanej sześć lat później książeczce Na bursztynowym brzegu artysta zamieścił reprodukcję innego własnego obrazu Eskadra naszych trawlerów: „Jaskółka”, „Mewa”, „Czajka”, „Rybitwa” nawiązującego luźno do opisanego wcześniej schematu kompozycji, której zasadniczym elementem są zgrupowane w mniej lub bardziej zwartej formacji okręty oglądane od strony wody. W tym kontekście sytuowano opisywany obraz, datując go na początek lat 1920–tych. Dalsze badania doprowadziły jednak do rewizji tego poglądu. Ustalono, że widoczny na obrazie zagłowiec to ORP „Iskra”, okręt szkolny polskiej Marynarki Wojennej. Wszedł on do służby 6 maja 1928 r. Tak więc obraz mógł zostać namalowany najwcześniej w 1928 a najpóźniej w 1939 r. W tym czasie port wojenny znajdował się w Gdyni-Oksywiu i zapewne stamtąd pochodzi prezentowany widok. Obraz jest niewielkiego formatu. Choć stanowi widomy przykład zaangażowania malarza w promocję polskiej floty wojennej, daleki jest od patosu i monumentalizmu łączonego zazwyczaj z dziełami o charakterze propagandowym. [Monika Jankiewicz-Brzostowska]

CKWS
CENTRUM KONSERWACJI
WRAKÓW STATKÓW

**NARODOWE
MUZEUM
MORSKIE**
w Gdańsku

**WIRTUALNE
MUZEUM
MORSKIE**

Copyright © 2016 Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku. Niektóre prawa zastrzeżone

Projekt Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie – budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

WSPARCIE UDZIELONE Z FUNDUSZY NORWESKICH I FUNDUSZY EOG, POCHODZĄCYCH Z ISLANDII, LIECHTENSTEINU I NORWEGII, ORAZ ŚRODKÓW KRAJOWYCH.
POLITYKA PRYMATNOŚCI